

Södra Sudan bygger sin framtid

Sverige har i fem års tid gett ett omfattande bistånd till Sudans hårt drabbade befolkning. Miljoner internflyktingar, inte minst i Darfur, får ett stort humanitärt stöd. I södra Sudan, där relativ fred råder, arbetar Sverige idag med att stödja en fredlig utveckling och framväxten av en fungerande demokratisk stat. Kvinnors lika rättigheter och möjligheter är prioriterade.

Landet Sudan skapades av kolonialmakterna. Här rymdes många olika folk, med olika språk, religioner och levnadsmönster. Historiska motsättningar och ojämlika relationer förstärktes under kolonialtiden. Under 40 av drygt 50 år av självständighet har Sudans folk lidit av inbördes konflikter. Någon lösning på konflikten i Darfur som bröt ut 2003 har ännu inte uppnåtts. I söder pågick krig i 20 år, men nu råder fred med regering i norr. Det finns dock fortfarande lokala konflikter. 2011 väntas befolkningen i syd rösta för ett självständigt södra Sudan.

- När vi talar om biståndet i södra Sudan måste vi vara medvetna om förutsättningarna, säger Per Karlsson, analytiker på Sida. Södra Sudan är oerhört fattigt. Det handlar inte om en återuppbyggnad efter kriget utan en första uppbyggnad av ett fungerande samhälle. När Sudan blev självständigt fanns till exempel bara en gymnasieskola i södra delen av landet; 80-90 procent av kvinnorna är analfabeter. Sannolikheten är större att en ung kvinna dör i barnsäng än att hon får grundskoleutbildning.

20 år av krig slog sönder det mesta av ekonomi och samhällsstruktur. Man räknar med att kanske två miljoner människor dödades och över fyra miljoner flydde från sina hem.

Foto: UNIFEM

Åren 2011 väntas befolkningen i syd rösta för ett självständigt södra Sudan.

- Alla institutioner, inte bara statens, har en mycket låg kapacitet. Vi hjälper till att bygga upp de statliga myndigheterna, i vissa fall från ingenting.

Två områden för svenskt stöd

Sverige ger stöd inom två breda områden: demokratisering och fredsbyggande samt utveckling inom det sociala området, framför allt hälsa.

Det svenska stödet slussas i hög grad genom utvecklingsfonder och program som är gemensamma med andra givare. Det mesta arbetet sker genom olika FN-organ eller genom internationella enskilda organisationer, samtidigt som man stärker södra Sudans egna myndigheter och organisationer.

Samordningen av det internationella biståndet sker dels genom en fond som leds av Världsbanken (Multi Donor Trust Fund) dels genom ett

gemensamt givarkontor, Joint Donor Team (JDT), där Sverige är med.

Biståndet har haft problem. Världsbanksfonden i Syd har inte varit effektiv och vissa FN-organ har haft svag kapacitet. Men den gemensamma representationen genom JDT har fungerat bra.

- Från Sveriges sida har vi därför diversifierat vårt arbete, säger Per Karlsson. Det har varit nödvändigt för att nå framgång. Fredsarbetet är under tidspress och vi måste vara flexibla för att nå goda resultat.

Stöd till kvinnors rättigheter

Det svenska stödet för att stärka kvinnors rättigheter och deltagande är volymmässigt inte stort; ungefär 15 miljoner kronor per år, men det är det största och viktigaste stöd som kvinnorörelserna får. Det går främst genom ett samarbete med FN-organet UNIFEM. Stödet ska "på ett tydligt

Allmänna val i Sudan i april 2010 – första gången på 24 år som ett flerpartival genomförs.

sätt medverka till att FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet konsekvent tillämpas”. Detta har också skett.

Arbetet mot könsrelaterat våld är ett huvudområde. Speciella mottagningar för kvinnor och barn inrättas på polisstationer. Poliser, parlamentarer, fängelsechefer och traditionella domare utbildas om könsrelaterat våld och kvinnors rättigheter.

Genom organisationer i civilsamhället har traditionella ledare och lokalpolitiker utbildats och kvinnor har erbjudits rättshjälp och psyko-social

rådgivning. I Darfur har flyktingar utbildats i kvinnors rätt utifrån islamisk lag och Koranen. Även poliser genomgår nu en sådan utbildning.

Ett viktigt arbete riktat mot kvinnor genomfördes i samband med de allmänna valen i april 2010. Det var första gången på 24 år som ett flerpartival genomförts. UNIFEM arbetade för att stärka kvinnorna som väljare och som kandidater. Trots stora problem med själva valets genomförande, som inte höll en internationell demokratisk standard, var det ett framsteg för kvinnorna. Framför

allt i syd var kvinnorna i majoritet bland väljarna, och eftersom en fjärdedel av parlamentsplatserna var avsatta för kvinnor kom de också in i dessa institutioner.

En diplomat och valobservatör betraktade en kvinna som gått långt för att rösta och sa: ”Där går en kvinna som har sitt liv på huvudet, sitt barn på ryggen och landets framtid i sin hand.”

Uppbyggnad av hälsovården.

Förutom program för fred och demokrati, stödjer Sida även hälsosektorn.

- Vi försöker stödja uppbyggnaden av ett nationellt hälsovårdssystem för något sådant finns inte, säger Per Karlsson. Problemet är att myndigheter och organisationer som ska ansvara för hälsovården inte är tillräckligt starka än.

Sida har även kanaliserat pengar till Rädda Barnen, som arbetar för att stärka kunskaperna om barns rättigheter, liksom konkret med utsatta barns problem: barnarbete, sexuella övergrepp, kidnappningar, tidiga äktenskap, bristande skolgång mm.

Hur nästa strategi för samarbetet i Sudan ska utformas beror i hög grad på hur den politiska situationen utvecklas.